

Miljörådets sammanträde den 21 april 2022

Ledamöter

Milla Eronen (V), tjänstgörande vice ordförande
Pelle Pettersson (S)
Lisa Carlbom (MP)
Ann-Louise Ebérus (M)

Förhinder

Peter Öberg (L), ordförande

Tjänstepersoner

Sara Wrethed, avdelningschef stadsutveckling
Åsa Thidell, samordnare, idag sekreterare i rådet
Nina Lindberg, landskapsarkitekt

Sekreterare

Ordförande

Ledamot

**§ 1 Godkännande av dagordningen, val av justerare,
anmälan av protokollet från förra sammanträdet**

Dagordningen godkändes. Protokollet justeras av vice ordföranden Milla Eronen och Ann-Louise Ebérus 2022-04-26. Det anmäls sedan vid stadsdelsnämndens kommande sammanträde.

Protokollet från rådets sammanträde den 10 februari 2022 anmäldes och lades till handlingarna.

**§ 2 Status i utredning om betesdjur i
stadsdelsområdet, Åsa Thidell**

Åsa Thidell föredrar status i ett pågående utredning om betesdjur. Presenterade två platser som kan bli aktuella för betesdjur, Högdalstoppen eller Farstanäset.

Fråga från Pelle:

Kommer djuren påverka badplatsen?

Åsa: Badplatsen påverkas inte

Fråga från Milla:

När fanns det senast betesdjur på Farstanäset?

Pelle svarar: Senast på 50-talet.

Pelle påpekar att det finns fornlämningar som kan påverkas av betesdjur.

Fråga:

Inbegriper EÅV:s pris för får på Högdalstoppen daglig tillsyn?

Åsa: ska titta efter vad som står i offerten.

Kan föra in i efterhand till protokoll att daglig tillsyn inte ingår i priset för får på Högdalstoppen som presenterades.

Fråga från Milla:

Var kommer djuren från?

Åsa svarar och berättar kort om företag och gårdar som hyr ut djur.

Justerarnas signaturer

Pelle frågar:

Vem är det som mjölkar korna?

Åsa svarar att när det gäller skogsbete är köttkor mest lämpliga.

Milla påpekar att det inte är så många människor som rör sig på Högdalstopparna och att det inte alltid är tryggt där. Milla påpekar att Farstanäset är bättre ur den aspekten.

Pelle pekar på risken att folk tar djuren.

Lollo undrar om björnloka röjs idag och hur den röjs.

Åsa svarar att den röjs och att det görs med maskin.

Lollo påpekar att det redan läggs pengar på att röja björnloka och slyröjning. Pengar som kan läggas på betesdjur i stället. Lollo tycker att det vore fantastiskt med djur men att det finns en oro för djuren.

Milla påpekar att det är viktigt med bra stängsel.

Lollo lyfter problematik med att hålla område för betesdjur tillgängligt för besökare, men samtidigt ju färre grindar desto bättre.

Alla är positiva till att ha betesdjur.

§ 3 Status i upprustning av Farstaängen, Nina Lindberg

Nina Lindberg föredrar status i arbetet med olika etapper i Farstaängen och inleder med att sammanfatta vad som hittills har gjorts och vad som ska komma längre fram.

Nina visar illustrationer från program för Farstaängen.

Förhoppningsvis blir det genomförandebeslut för etapp 3 på dagens nämns.

Nina redogjorde för vad som gjorts i tidigare etapper av Farstaängen. Första etappen som fixades till var Dälden: Det har planterats träd i kolmakadam, i stor utsträckning är det

Justerarnas signaturer

blommande träd och buskar som planterats för att gynna pollinerare och insekter.

Nina pekade på ytor där gräsmattan har gjorts infiltrerande för att kunna ta emot mycket regnvatten.

Pelle påpekar att många spelar boule.

Nina fortsatte med att berätta om arbetet med den andra delen av Farstaängen, Mötesträdgården, som håller på att anläggas nu och beräknas att bli färdig till slutet av våren/början av sommaren. Fokus har varit att skapa en plats för olika aktiviteter och möten. I gestaltningen har man jobbat med att få en bättre sikt genom befintliga buskar och träd. 12 nya träd är planterade, bland annat träd som blommar. Det har även implementerats dränering längst med parkvägarna.

Milla frågar:

Vilken typ av träd är det som har planterats? Nina svarar att det är olika sorter, bland annat körsbär och valnöt.

Pelle säger att illustrationerna ser fina ut.

Lisa frågar:

Blir det någon invigning? Lisa ber om att inbjudan skickas när datum är satt.

Nina svarar: Ja.

Nina fortsätter med att berätta att delen av Farstaängen som kallas för Entréplatsen nu ska startas. Det är platsen under tunnelbanebroarna. Bland annat ska vägen över lastplatsen bakom kyrkan öppnas upp. Sara inflikar att det har efterfrågats i Farsta-grupper på Facebook att gången bakom centrumkyrkan borde öppnas upp.

Det har satsats på återbruk i gestaltningen av Entréplatsen. Snäckskal och marmorkross från ArkDes och stenar från tidigare etapper av Farstaängen kommer att återanvändas. Det kommer belysning under broarna för att öka trygghetsaspekten till platsen

Justerarnas signaturer

och planteras vårlök. Träd i dåligt skick tas bort och det planteras en del nya, framför allt olika sorters björkar och körsbärsträd.

Pelle frågar:

Kommer det planteras några rhododendron-buskar?

Nina svarar att det inte sätts någon rhododendron.

Nina berättar att sista delen av Farstaängen ligger några år fram i tiden. Presenterar kartmaterial som visar flödesvägar och maxdjup vid skyfall. Farstaängen blir väldigt vattenfylld. Det finns dessutom en annan viktig miljöfråga kopplad till Farstaängen och det är buller från omkringliggande vägar.

Det finns en del områden runt Farstaängen som nu ska exploateras, bland annat Teliaområdet, och dagvatten från området kommer att ledas till Farstaängen. Grönytor tas i anspråk för exploatering vilket även det innebär att mer vatten kommer att ledas till Farstaängen. Förvaltningen försöker få med exploateringskontoret i arbetet med bullerdämpande åtgärder och att Exploateringskontoret är med och finansierar åtgärder för att ta hand om vatten på Farstaängen.

Pelle påpekar att platsen vid tunneln vid Farsta sim- och idrottshall kan ha mycket vatten ståendes efter regn.

§ 4 Växtbäddars konstruktion och effektivitet, Åsa Thidell

Åsa Thidell föredrar förvaltningens svar på Sverigedemokraternas skrivelse.

I skrivelsen ställde SD fyra frågor gällande växtbäddar, hur de dimensioneras, vilka tillflöden av vatten de klarar av, hur effektiva växtbäddar är i relation till traditionell dränering och hur kostnaden skiljer sig mellan traditionell dränering och kostnaden för att anlägga växtbäddar.

Åsa redovisade förvaltningens svar.

Justerarnas signaturer

Milla frågar:

Drar man lärdom av hur man gör för att omhänderta dagvatten på andra ställen, både i andra städer och i Stockholm? Görs det jämförelser?

Nina svarar: Man gör olika på olika platser och det är väldigt olika förutsättningar på olika platser. Det händer mycket på ämnet runt om i landet och i världen. Stockholm lockar till studiebesök på grund av utvecklingen av växtbäddar för träd i skelettjord/kolmakadam.

Milla är positiv till att använda växtbäddar för att omhänderta dagvatten och att man borde använda den typen av lösningar ännu mer.

Pelle tar upp svårigheter i Tallkrogen på Viktor Balks väg där man upptäckte att ett fundament var trasigt vilket gjorde att det var vattenläcka. Nina svarar att ledningsnätet är eftersatt.

Pelle frågar:

Kommer exploatering som görs runt Farstaängen att försvåra vattenhanteringen?

Sara svarar: Exploatering av naturmark gör att dagvattenflödena ändras och måste omhändertas på annan mark.

Milla frågar:

Ställer man krav på byggherrar?

Nina svarar att man ställer krav på byggherrar, och att det blivit hårdare på senare tid.

§ 5 Övriga frågor

Inga övriga frågor.

§ 6 Nästa sammanträde

Nästa Miljöråd innan nämnd 16/6, klockan 16-17

§ 7 Sammanträdet avslutas

Ordföranden avslutade sammanträdet.

Justerarnas signaturer